

NKA - Legalább két hónapig nyitva tartó időszak kiállítások, valamint a hozzájuk kapcsolódó kiadványok és pedagógiai programok támogatása

Altéma kódszáma: 204106/294

Pályázati azonosító: 204106/02245

Szakmai beszámoló a gyulai Erkel Ferenc Múzeum 150 éves fennállására rendezett időszak kiállítás megvalósításáról

A kiállítás hasznosulásának értékelése (a megvalósítás eredményessége)

A „Legalább két hónapig nyitva tartó időszak kiállítások, valamint a hozzájuk kapcsolódó kiadványok és pedagógiai programok támogatása” címen kiírt pályázatban meghatározott célok megvalósítására vonatkozó pályázat forrásából sikeresen elkészült az Erkel Ferenc Területi Múzeum megalapításának 150 éves évfordulójára rendezett *Kincsek őrzője – 150 éves a gyulai Erkel Ferenc Múzeum* című időszak kiállítás. A kiállítás 2018. szeptember 8-án nyílt meg. Megnyitóünnepségén közel 200 vendég vett részt.

A gyulai székhelyű Erkel Ferenc Területi Múzeum az ország vidéki múzeumai közül harmadikként jött létre 1868. szeptember 8-án. Története tehát 150 évet ölel fel, s az időszak kiállítás ennek a 150 évnek állít méltó emléket.

A rendelkezésre álló négy teremből az elsőben a múzeumalapító, Mogyoróssy János személyéhez és a múzeumalapítás körülményeihez köthető tárgyak és dokumentumok, például a múzeum eredeti, 1868-as alapító okirata, valamint a múzeumnak helyet adó épületek tudnivalói kerültek bemutatásra. Utóbbi egy egyedi fejlesztésű installációval és 3D nyomtatóval elkészített makettek alkalmazásával valósult meg. Itt mutatjuk be a numizmatikai gyűjtemény azon darabjait is, amelyek beszerzése még a múzeumalapítóhoz köthető. A múzeum 19. századi történetének egyik különleges tárgya, a 2-3. századból származó római kori kőszobor, melyet az elnyert támogatásnak köszönhetően tudunk restauráltatni, a kastély

előtt, a török kori kaputorony lábánál tekinthető meg, mintegy "kedvcsináló előzetes" a kiállításból.

A második terem a régészeti gyűjtemény legérdekesebb, legértékesebb leleteit vonultatja fel. Helyet kapott a párizsi világkiállítást is megjárta késő bronzkori bronzsisak, láthatóak aranyból készült tárgyi emlékek, különleges formával, motívummal, vagy történettel bíró edények. Külön tárlóban kapott helyet a városunk határában feltárt legrégebbi, elkülönült temető egyik sírjának rekonstrukciója, ahol a rézkori bodrogkeresztúri kultúra egyik jellegzetes zsugorított temetkezését hoztuk be a kiállítótérbe, az abban feltárt összes kerámiatárgyának előkerülési helyzetében történő bemutatásával. A Gyula és a környékén található régészeti lelőhelyekről egy érintőképernyős modul segítségével elindítható videón keresztül lehet tájékozódni.

A régészeti gyűjteményt bemutató teremből nyílik a néprajzi kincsek terme, melynek tematikája a Gyulán és a megyében élő nemzetiségek tárgyi és szellemi örökségei mentén vázolható fel, olyan jellegzetességeiket megmutatva, melyek a hiedelemvilágukba, az általuk üzött mesterségekbe vagy a méhkeréki románság kapcsán a táncéletbe engednek bepillantást. A kiállított tárgyak a 19. század második feléből és a 20. század első feléből származnak. A múzeum butellagyűjteményének legszebb darabjain keresztül kívántunk ismereteket adni a gyulai fazekasságról, mely a 20. század elejéig virágzott, hiszen a városban élő fazekasmesterek munkái látták el a környékbeli kisebb települések háztartásait a szükséges főző-és tárolóedényekkel. Az egyes tematikus egységekhez kapcsolódó archiv fotó- és hangzóanyag a tervektől eltérően lett bemutatva, ugyanakkor a változás nem befolyásolta hangsúlyosságukat.

A történeti terem zárja az időszaki kiállítást. Erkel Ferenc aranykoszorúja lett a terem kiemelt tárgya, mely a terembe nyíló ajtóval szemben lévő hangsúlyos helyen lévő tárlóban látható. A híres emléktárgyat közrefogja két másik, Erkel Ferenc munkásságához kapcsolódó tárgy: a zeneszerző eddig magántulajdonban lévő, a gyűjteményünk számára frissen megvásárolt kéziratot kottája, valamint a Bánk bán kézírata. A vármegyei hajdú viselet, mely egyike a terem érdekességeinek, teljes egészében került bemutatásra. A város gazdasági- és társadalomtörténete gazdag tárgyi anyaggal lett illusztrálva, így olyan sajátos gyulai céh-és ipartörténeti mesterremek láthatóak a tárlaton, mint az asztalosok céhládája 1836-ból, vagy Sal József teniszütője, de egy 1920-as harisnyakötőgépet is felállítottunk, hiszen a Gyulai Kötött és Szövött Iparú Gyár fontos része volt a város ipartörténetének. A gyulai fényírás

történetének elmesélése pedig a múzeum fotótárából válogatott üvegnegatívokkal egészült ki, melyeket digitális technikával tettünk láthatóvá. Végül, a gyulai származású, az országos aviatikában úttörő szerepet vállaló pilóta, Dobos István élettörténetét is megjelenítettük, az életének fontos állomásaihoz kapcsolódó fényképekkel, amik között egy repülőgép légszárját megidézõ installációval lehet lapozgatni.

A kiállítást 2018. szeptember 9-tõl 2019. június 4-éig 26 888 fõ látogatta meg. A nagy érdeklõdésre való tekintettel, a kiállítás záró pontja 2019 decembere lett.

Bevétel: nettó 8 359 505 Ft.

Média-megjelenések:

A kiállítás részletes ismertetőjének elérhetősége az intézmény fenntartójának honlapján:

<https://gyulakult.hu/kincsek-orzoje-150-eves-a-gyulai-erkel-ferenc-muzeum-2/>

További megjelenések:

<https://gyulakult.hu/kincsek-orzoje-150-eves-a-gyulai-muzeum/>

<https://gyulakult.hu/event/kincsek-orzoje-150-eves-a-gyulai-muzeum/>

<https://gyulakult.hu/hello-osz/>

<https://gyulakult.hu/kulonleges-varostura-az-erkel-ferenc-muzeum-alapitasanak-150-evfordulojan/>

<https://behir.hu/kincsek-orzoje-150-eves-az-erkel-ferenc-muzeum>

<https://behir.hu/150-eves-az-erkel-ferenc-muzeum>

https://www.youtube.com/watch?v=LBb_Wps1TLk

<https://www.beol.hu/kozelet/helyi-kozelet/erkel-ferenc-szinarany-baberkoszorujat-is-lathatjak-1478038/>

<http://www.visitbekes.hu/index.fcgi?rx=&nyelv=hu&menuparam5=126&menuparam12=1527&mtitle=A%20Kincsek%20%151rz%151je%20%2013%20150%20%E9ves%20a%20gyulai%20Erkel%20Ferenc%20M%FAzeum%20c%EDm%171%20t%E1rlat%20a%20Gyulai%20Alm%E1sy%2Dkast%E9ly%20L%E1toqat%F3k%F6zpontban>

<http://www.gyulatelevizio.hu/2019/01/17/tobb-mint-50-ezren-lattak-tavaly-az-almasy-kastely-idoszaki-kiallitasait/>

http://artkalauz.hu/cikk?key=AABRWMSM&c=kincsek_orzoje_%E2%80%93_150_ev_es_a_gyulai_erkel_ferenc_muzeum

<http://www.varfurdo.com/varfurdo-hirek/hello-osz-akcio>

<https://www.magyar-muzeumok.hu/cikk/a-gyulai-muzeum-150-eve>

<https://www.szeretlek-magyarorszag.hu/a-fenyuzo-almassyaktol-a-magyar-roman-emlekezetig-muzeumok-oszi-fesztivalja-gyulan/>

<http://www.bekesmegye.com/bekes-megye-vezeto-hirek/romai-kori-szobrot-helyeztek-a-vegso-helyere>

<https://www.gyulaihirlap.hu/121784-mogyorossy-busztje-es-a-fejetlen-romai-kori-szobor>

<http://www.gyulatelevizio.hu/2018/11/06/uj-helyre-kerul-a-romai-kori-szobor/>

<https://www.beol.hu/kozelet/helyi-kozelet/az-alfold-egyetlen-romai-kori-szobrat-allitottak-fel-gyulan-1467931/>

<https://gyulakult.hu/a-derek-romai-tisztviselo-ujjaelesztesenek-hiteles-tortenete/>

<http://www.gyulatelevizio.hu/2018/08/30/romai-kori-szobrot-allitottak-fel-az-almasy-kastely-elott/>

<https://www.gyulaihirlap.hu/122979-hogyan-lett-a-kobol-marvany>

Békés Megyei Hírlap, 2018.09.06.

Az Alföld egyetlen ilyen jellegű alkotását állították fel ismét

Római kori szobor a kastélynál

GYULA A város és az alföldi régió egyetlen római kori, közgyűjteményi szobrát állították fel a napokban az Almásy-kastély előtt – tudtuk meg Dombi Ildikótól, az Erkel Ferenc Non-profit Kft. kiállítóhelyekért felelős ügyvezetőjétől és Liska Andrásról, az Erkel Ferenc Múzeum szakmai vezetőjétől.

Liska András elmondta, a II-III. századból származó, római hivatalnokot ábrázoló szobor Hunyad vármegyében, egy Déva melletti községben, az egykori Dacia provincia területén került elő 1874-ben. Ugyanebben az évben Mogyoróssy János számolt be ar-

Liska András a szoborral

ról a Békés című lapban, hogy a terület tulajdonosa, egy nemes hölgy, Tóti Eperjesy Ignáczné szül. Borbátvízi Bája Petronela ajánlotta fel az újonnan alakult Békés megyei múzeumegyletnek az emléket. A Déva közeléből érkező mentő már csak azért is különleges, mert az alföldi közgyűjteményekben nincs római szobor. Az alkotás másik érdekessége, hogy bár mészkőnek néz ki, valójában márványból készült, és ahogy írtuk, egy vélhetően magas rangú tisztségviselőt ábrázol. A szobor még valószínűleg az érintett életében készült, de hasonló monu-

mentumokat gyakran síremlékeken is felállítottak.

A szakember kérdésünkre kiemelte, a pontos tisztséget csak találgatni lehet, de a tőgából egyértelműen következtetni lehet arra, hogy magas rangú hivatalnokról van szó. Ez a ruha ugyanis drágának számított, csak szolgák segítségével ölthette magára viselője. A szobor korábban egyébként a gyulai Dürer Terem előtt állt, és az Erkel Ferenc Múzeum megalapításának 150. évfordulójára alkalmából restaurálta a Magyar Képzőművészeti Egyetemen Agárdi Fanni.

P. G.

Honfoglalás kori és róvásírásos régészeti leletek éppúgy megtekinthetők a Kincsek őrzői – 150 éves a gyulai múzeum című időszaki kiállításon, mint Gyula város nemzetiségeinek lenyomatai, Erkel Ferenc Bánk bánjának kézirata, Dobos István innovátor-avítór fotográfái vagy a méltán híres kolbász- és harisnyogyár emlékei. A tárlatot dr. Ritoók Ágnes, a Magyar Nemzeti Múzeum régészeti tárnák vezetője nyitotta meg szeptember 8-án.

– Ket esztendeje a könyvtár fennállásának 180. ünnepét éljük meg, most a múzeum megalapításának a 150. évfordulójára gyűltünk össze. Mindkét esemény egy nagyszerű történést jelent. Mogyoróssy Jánosnak köszönhető – mondta üdvözlő szavaiban Kónya István, Gyula város alpolgármestere emlékeztetett arra, hogy a Wenckheim gróf család uradalmi számadó-tisztje csaknem kétszáz kötetből álló saját könyvtárát ajánlotta fel annak idején a katolikus iskolának, de nyilvános használatra.

És bár az adomány 1848–49 viharos éveiben szétszóródott, Mogyoróssy János nem adta fel 1868. szeptember 8-án úgy döntött, ír egy hivatalos levelet, amelyben összes könyvét, fegyvergyűjteményét, térképeit és érméit felajánlja szeretett városának. Ezzel indult el az a kulturális fejlődés, ami maig nem ért véget, hangsúlyozta az alpolgármester, majd felolvasta a vonatkozó részt Mogyoróssy János ajándékozási okmányából.

A tisztségviselő úgy vélte, Gyula város közönsége ma hálás szívvel mondhat köszönetet: Mogyoróssy Jánosnak, hisz azok a csodálatos történelmi ereklyék, amelyek megtekinthetők a kiállításon, mindnyájunkat büszkeséggel tölthet el. Különös tekintettel a felbecsülhetetlen értékű nemzeti ereklye, Erkel Ferenc aranykoszorúja, amely méltán nevezhető az összmagyarság nemzeti kincsének.

Dr. Ritoók Ágnes, a Magyar Nemzeti Múzeum régészeti tárnák vezetője megnyitóbeszédében így fogalmazott: egy intézmény története sosem csak magának az intézménynek a története. Tükrözi a kort is, amelyben működik, és megidézi a közösséget, amely létrehozta, működteti, amelyben virágzik, haldoklik, vagy éppen újjáéled.

A vezető régész ezt követően felidézte a gyulai múzeum és az MNM kapcsolatának néhány elemét. Aláhúzta, Mogyoróssy János ajándékának nagysága ugyan nem veteledhetett a Széchényi Ferencével, a szándék azonban azzal egyenértékű volt. Ennek ellenére a kezdeményezés nem váltott ki megfelelő lelkesedést. A múzeum fenntartását végül az 1874-ben megalakult Békésvármegyei Régészeti és Művelődéstörténeti Társulat vállalta magára, így a gyulai lett az ország ötödik megyei múzeuma.

1874-ben a gyűjtemény egy részét az MNM-ből ideérkező Hampel József és sógora, az Iparművészeti Múzeum őre, Pulszky Károly vette számba. Az MNM igazgatójaként Pulszky Ferenc is megtette a magáét:

MEGNYÍLT A KINCSEK ŐRZŐJE CÍMŰ TÁRLAT A GYULAI ALMÁSY-KASTÉLYBAN

150 évet összegző kiállítás

a Magyarország archeológiai című hatalmas műve első kötetében több olyan őskori tárgyat is bemutatott, amely a békésgyulai múzeum tulajdonát képezte.

Dr. Ritoók Ágnes kitért arra is, hogy az 1895-ben felavatott új múzeumépületbe költözött gyűjteménynek Dörmösi János lett a direktora. Vele kapcsolatban jegyezte meg, hogy nemrég, 2018 márciusában felbukkant egy 1908-ban készült fénykép, amelyen a kolozsvári régészeti iskola hallgatói láthatók, köztük Dörmösi János. Részvétel a tanfolyamokon nagy hatással volt a gyulai múzeumban tevékenykedő szakemberekre, hisz ő volt az, aki elsőként vetette fel múzeumi raktár és restaurátorműhely felállítását, szorgalmazta a műtárgyak fotózását, a katalóguskidatást, felhívta a figyelmet a múzeum közműveltségi kötelezettségére, és felvetette a gyűjtemény

néprajzi anyaggal történő bővítését, magyar, német és román szoba berendezését.

Mellette tevékenykedett Gulyás János, aki szintén a kolozsvári egyetem hallgatója lett, ahol Pösta Béla irányítása mellett a magyar őstörténet és néprajz kutatására szakosodott. Neve azonban nem maradt meg, mert 1915-ben elvitték a galiciai frontra, ahol 23 évesen hősi halált halt.

A háború után Implom József tanár, a magyar középkor kutatás egyik letehető kapcsolódtott be a munkába, aki kiváló marketinges is volt, hisz tudta, mivel ébresztheti fel a publikum figyelmét. Az MNM-ben Néman Bálint mellett dolgozott.

A rangos meghívott említést tett a dobozi születésű Kovalovszki Juliáról is, aki az MNM középkori osztálya megbízásából több ásatást is

vezetett Gyula határában.

Dr. Ritoók Ágnes befejezésül kiemelte a gyulai múzeum 150 éves fennállása bizonyítéká annak, hogy a helyi közönségnek fontos ez a létesítmény, és ez a leglényegesebb. Majd számos jókívánság kíséretében átadta az unnepeit Erkel Ferenc Múzeum szakmai vezetőjének, Liska Andrásnak az MNM ajándékát, a gyulai vár 1997 évi feltárasakor talált szövegeket és kengyel-töredékeket, amelyek egy nemrég nyugdíjba vonult munkatársuk asztalfőkjából származnak.

A fenntartói szerepet ellátó gyulaiaknak és az önkormányzatnak, valamint a kiállítás megvalósítóinak Dombi Ildikó, a múzeumot is üzemeltető Erkel Ferenc Kulturális Nkft. ügyvezetője mondott köszönetet.

A megnyitón a Talléros együttes működött közre erdélyi muzsikáival. **GKE**

A kiállításához kapcsolódó egyéb programok

2018. november 27-én a gyulai Erkel Ferenc Emlékházban rendezett Körös-vidéki népművészet, népi kézművesség című szabadegyetemi előadássorozat alkalmával, az időszaki kiállítás apropóján a múzeum két munkatársa ismeretterjesztő előadást tartott a múzeum régészeti és néprajzi gyűjteményéről. Az előadások témája szorosan kapcsolódott a kiállításához; a tárgyalt régészeti korszakok és a német nemzetiségi hagyományok bemutatása tekintetében.

A 2019. évi Magyar Kultúra Napján a kiállításba érkezők érdekes kulisszatitkokat tudhatnak meg a kurátori tárlatvezetések alkalmával, amely során a látottak kiegészültek a kiállítás rendezőinek tapasztalataival, 19-20. századi anekdotákkal. A tárlatvezetések ezen alkalmon kívül többször is megszervezésre kerültek.

A Gyula Televízió külön műsorsorozatot szentelt a kiállításban nem szereplő, de a gyűjtemények bemutatásra érdemes tárgyainak, melyekről a kiállítás kurátorai rövid előadásokban beszélnek.

<https://www.youtube.com/watch?v=GyC210Hsn7A>

<https://www.youtube.com/watch?v=dNayiKKmFX0>

<https://www.youtube.com/watch?v=9rV52hyncVQ>

<https://www.youtube.com/watch?v=n1LhI8HQzw>

<https://www.youtube.com/watch?v=6eEKf8WDsoE>

A kiállításról készült fotódokumentáció

A kiállítás plakátja

KINCSEK ŐRZŐJE 150 éves a gyulai Erkel Ferenc Múzeum

A kiállítás kurátorát:

CSERESZNYÉS JÁNOS
történész - Erkel Ferenc Múzeum

LISKA ANDRÁS
régész, szakmai vezető - Erkel Ferenc Múzeum

NAGY ADRIENN
néprajzkutató - Erkel Ferenc Múzeum

Látványtervezés, grafikai munkák, kivitelezés:
LENKEFI DEÁK RÉKA

Fénytechnika, digitális alkalmazások:
TEMESVÁRY JÁNOS

Kivitelezés:
PONGRÁCZ JÁNOS

Restaurátor:
AGÁRDI FANNI
GÁBOR GABRIELLA

Mozgóképfotó:
INCZE LÁSZLÓ

Marketing, kommunikáció:
FÁBIÁN TAMÁS

A kiállítás rendezésében részt vettek:
DR. BESZÉDES JÓZSEF, DOMBI ILDIKÓ, ERDEI-KOVÁCS ZSOLT, FUTIZO KFT, GUTH BÉLA,
HARMATI PATRIK, HORVÁTH PÉTER, KUKLA ILDIKÓ, ROKSZIN RENÁTA,
LANGÓ PÉTER PhD, MESTER GÁBOR, PAP ISTVÁN, SZÉKELY ÁRPÁD, SZÉKELY JÁNOS,
SZELEZSÁN REBEKA, SZÉL JÁNOS, TERNYÁK FERENC, TERKÉP KFT.

A kiállítás megrendezéséhez műtárgykölcsönzéssel hozzájárult:
MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR BÉKÉS MEGYEI LEVÉLTÁRA

Nyomdai munkák:
ART-COPY KFT.

Megvalósító:
ERKEL FERENC KULTURÁLIS KÖZPONT ÉS MÚZEUM NONPROFIT KFT.

A kiállítás megrendezését támogatta:
NEMZETI KULTURÁLIS ALAP

GYULAKULT

ncá

I. terem - múzeumtörténet

II. terem – régészeti gyűjtemény

III. terem – néprajzi gyűjtemény

IV. terem – történeti gyűjtemény

A kiállítás szakmai vonatkozásai

A kiállítás az ország harmadik legrégebbi vidéki múzeumának másfél évszázados történetét, a törzsgyűjteményeinek gyarapodását és változásait igyekszik bemutatni. Arra is keresi a választ, hogy a múzeum alapítójának, Mogyoróssy Jánosnak az alapító okiratban megfogalmazott célkitűzéseit hogyan befolyásolták a történelem viharai az elmúlt 150 évben.

A kiállítási anyag híven tükrözi az Erkel Ferenc Területi Múzeum gyűjteményfejlesztési koncepcióját: a régészeti és néprajzi és történeti gyűjtőterülete meghaladja a város határait, Gyula közigazgatási területén kívül a környező, kisebb települések anyagi és szellemi örökségének kutatását célozza meg. A bemutatott tárgyak így nem kizárólagosan Gyuláról, hanem például Kétegyházaról, Kőtegyánból, Gyomaendrődről származnak. Kiemelt jelentőségű a helyi és környékbeli nemzetiségekhez, a németiséghez és a románsághoz kötődő tárgyi és hangzós anyag kutatása, így a néprajzi gyűjtemény esetében a nemzetiségek öröksége kapott nagyobb hangsúlyt.

A múzeum helytörténeti kutatásainak egyik leggazdagabb területét Erkel Ferenc szellemi és tárgyi hagyatéka jelenti. A tárlaton látható az NKA támogatásával 2018-ban megvásárolt kéziratos Erkel kotta, amelyet eddig még nem láthatott a közönség.

Mivel a gyulai iparosság vizsgálata is egy fő irányvonala a történeti gyűjtemény által végzett gyűjtéseknek, kutatásoknak, ezért a kiállításban olyan ipartörténethez kapcsolódó tárgyak láthatóak, melyek szimbólumként érzékeltetik az iparág meghatározó voltát.

A kiállítás régészeti gyűjteményt bemutató termében kiállított 9-10. századi, rovásfelíratot hordozó bronz bográcstörredék tudományos feldolgozása még nem történt meg, ennek ügyében több kutató is érkezett az Erkel Ferenc Múzeumba.

A Pulszky Társaság Magyar Múzeumi Egyesület által 2019-ben is meghirdetett „Az év kiállítása” díjpályázói között az Erkel Ferenc Múzeum időszakos kiállítása is szerepelt. Az egyesület online magazinjában olvasható értékelés kiemeli a tárgyi-és adatgazdagságot, az alapos forgatókönyv-írói tervezést és a gondos megvalósítást.¹

¹<https://magyarmuzeumok.hu/cikk/az-ev-kiallitasa-2019-palyazoi-es-a-dij-eselyesei>

Pedagógiai program megvalósítása esetén a program rövid ismertetése

A kiállításához kapcsolódó múzeumpedagógiai foglalkozások a kiállítás anyagával és a helyi hagyományokkal kapcsolatosan különféle összefüggésekre mutatnak rá, elmélyítik, kiegészítik az addig megszerzett ismereteket, felkelthetik az érdeklődést egy adott témával kapcsolatban. Segítségül hívtuk a gyűjtemény olyan darabjait, melyek mögött egy, a térségre jellemző, sajátos hagyomány, vagy egy történelmi esemény húzódik meg.

A kiállítás tartalmához és tematikájához kapcsolódó múzeumpedagógiai foglalkozásokra a partnerintézményeink csoportjait vártuk. Együttműködünk az Erkel Ferenc Gimnáziummal, a Boldog Apor Vilmos Katolikus Óvodával és a Gyulai Implom József Általános Iskolával. A velük való kapcsolat már több sikeres programot eredményezett.

- **Hol járt Erdős Kamill? Kövesd a kutatót az útján!**– A ciganológus pályájának játékos megismerése

Erdős Kamill ciganológus munkássága szorosan kötődik a gyulai Erkel Ferenc Múzeumhoz, hiszen figyelemre méltó kutatói pályája Gyuláról indult. A kutatóútjain gyűjtött tárgyainak többsége jelenleg is a múzeumunk gyűjteményéhez tartozik. Rendkívüli szenvedéllyel járta be az ország cigányok lakta településeit, majd mindenre kiterjedő alapossggal dokumentálta az ott látottakat. Mivel terepnaplójának, jegyzeteinek felhasználásával könnyen térképre vihető a tevékenysége, ezért annak megismertetése is történhet ilyen módon. Ezt kiegészítve, az egyes állomásokhoz köthető legfontosabb cigány tárgyak, eszközök, archív fotók is bemutatásra kerültek, melyekkel a cigányság életmódjáról is képet kapnak a gyerekek. Fontosnak tartjuk, hogy tárgyakat kézbe vehessék a diákok. A kutató pályájával együtt a néprajzi gyűjtőmunka alapjaiba is bevezetjük a gyerekeket: milyen adatokat szükséges rögzíteni egy tárgy gyűjtésekor, vagy például miből áll egy leltári szám.

A fatábla, amelyre rákerült Magyarország térképe, azokat a kistelepüléseket, nagyobb városokat jelöli, melyek a kutató fontos állomásainak tekinthetők, így Budapest, Gyula, Zalakomár, Salgótarján, Türicse és Sárospatak van feltüntetve a térképen. Az állomásokat színes fonalak kötik össze, s a gyűjtőutak sorrendjében beszéltünk a településeken beszerzett tárgyairól és az ahhoz kapcsolódó témáról. Gyula kapcsán a viseletekről, Zalakomár kapcsán az amulettekről, a cigányok hiedelemrendszeréről.

A Gyulai Almásy-kastély Látogatóközpont múzeumpedagógia termében és a kiállítás helyszínén bonyolítottuk le a programot. 2018 őszén a Gyulai Implom József Általános Iskola negyedik osztályából 24, a hatodik osztályából 18 diák vett részt a foglalkozáson. 2019 áprilisában és májusában a Szabadkígyósi Általános Iskola 17 második osztályos diákja, és az Implom József Általános Iskola 23 ötödik osztályos diákja és az Erkel Ferenc Gimnázium 18 fős diákcsoportja tekintette meg az időszak kiállítást, majd ismerkedtek meg Erdős Kamill munkásságával és a cigánysággal. A program témája nagy érdeklődést váltott ki a diákok részéről, különösen a foglalkozás azon része, mely lehetővé tette, hogy a tárgyakat testközelből ismerjék meg.

Általános iskolás és középiskolás diákok számára elkészült egy feladatlap, melynek kitöltésével a diákok játékosan, a felfedezés örömeivel gazdagodva ismerhetik meg a kiállítást, a lakókörnyezetük kultúrájának jellegzetességeit és múltját. A feladatlap továbbá rávilágít a környezetünk sokféleségére annak elfogadására, valamint a tehetség, a különféle mesterségek művelőinek tiszteletére.

A feladványsor a megnevezett célcsoportok sajátosságait figyelembe véve segíti a kiállítás tartalmának feldolgozását. Áttekinthető, változatos, olvasmányos, valamint kiállításvezetőként is szolgál, hiszen követi a kiállítás struktúráját. A szöveges, képes, rajzos feladatlapok az egyéni megközelítéseknek is lehetőséget adnak, fejlesztik a szókinccset, valamint a lényegi információkra fókuszálnak.

A múzeumpedagógiai foglalkozásokon készült fotók

Gyula, 2019. június 6.

Fekete-Dombi Ildikó
ügyvezető igazgató

